

İNTİHAR RİSKİ OLAN BİREY, AİLE VE TOPLUMLA İLETİŞİM

Hıdır APAK¹
Metin ERDEM²

I. Giriş

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edilen intihar, birçok ülke de ciddi bir sosyal sorun haline gelmiştir. DSÖ'ye (1) göre yılda 800.000; bazı yazarlara göre ise bir milyon kişi (2, 3) intihardan dolayı yaşamını kaybetmektedir. Bu sayılar her 40 saniyede 1 kişinin intihardan dolayı öldüğünü söylemektedir. Aslında bu durum intiharın, neden halk sağlığı sorunu olarak kabul edildiğinin cevabıdır.

Bu çalışmada öncelikle intiharla ilgili kavramlar tanımlanmıştır. Çünkü genellikle intiharla ilgili kavram karmaşası yaşanmaktadır. Dolayısıyla kavramlar tanımlanarak netleştirilecektir. Sonrasında ise Dünya ve Türkiye'de güncel veriler ışığında intiharın yaygınlığından bahsedilecektir. Yaygınlıktan sonra, intihar ile en önemli konu olan intihar ve iletişim ilişkisi açıklanmıştır. Bu bağlamda intihar riski olan kişilerin kurduğu iletişim tarzı ve ötekilerin intihar riski olan kişilerle kurduğu iletişim açıklanmıştır. Sonrasında ise bu bağlamda birey, aile ve toplumda intihar durumuyla ilgili iletişim biçimi ifade edilmiştir. Ayrıca bu bölümde sağlıkta iletişim bağlamında intihar girişimleri ile iletişim alanına da değinilmiştir.

¹ Doç. Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, hidirapak@artuklu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-2330-3093.

² Arş. Gör. Dr., Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet bölümü, metin.erdem.21@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-9192-6102

daha etkili olduğu bilinmektedir. Bireyle iletişimde sözel olmayan iletişime dikkat ederek kişilerle iletişim kurmalı ve sözel olmayan iletişim biçimlerini çalışmalar yapılmalıdır. Bunun yanı sıra mevcut verilerde intiharın nedenleri arasında aile içi sorunlardan kaynaklandığı görülmektedir. Bu doğrultuda buna neden olan aile içi iletişimsiz konusunda aile üyelerine eğitim verilebilir. Özellikle de aile içi intihar konusunda dezavantajlı konuma sahip olan ergenlere yönelik farkındalık çalışmaları yapılabilir. Toplum boyutunda ise sosyal medya ve damgalanma iletişim noktasında iki önemli husus olarak görülmektedir. Sosyal medya aracılığıyla yalan, yanlış bilgilerin yayılması veya sosyal medyanın gücünden yararlanarak popülerlik kazanmak adına kişiler kendine zarar vermektedir. Aynı zamanda toplumsal olarak diğer önemli konu ise intihar eden kişilerin (veya yakın çevreleri) toplum tarafından damgalanmasıdır. Bu damgalanma onları toplumdan izole (sosyal izolasyon) etmektedir. Sağlık alanında intihara yönelik çalışmalarında bu iki başlık hakkında sağlık çalışanları iletişim kanallarını kullanarak sosyal medya ile ilgili etik ve ahlaki damgalanma konusunda ise eğitimler ve bilgilendirme çalışmaları yapabilirler. Sonuç olarak birey, aile ve toplum boyutlarında iletişimin etkililiği kullanılarak intihar girişimleri ile baş edebilir.

KAYNAKÇA

1. World Health Organization (WHO). Suicide prevention. 2020. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/suicide>.
2. Sargın E, Türkçapar H. İntiharın bilişsel davranışçı modeli ve terapisi. In: Devrimci Özgüven H, Ercan, M (ed.) İntiharı anlama ve müdahale. Ankara: Türkiye Psikiyatri Derneği; 2019:248-268.
3. Sartorius N. Suicidology and suicide intervention (Foreword). In: Wasserman D (ed.) Oxford textbook of suicidology and suicide prevention. Oxford University Press; 2021.
4. Silverman MM, Berman AL, Sanddal ND, et al. Rebuilding the tower of Babel: a revised nomenclature for the study of suicide and suicidal behaviors. Part 2: Suicide-related ideations, communications, and behaviors. *Suicide and Life-Threatening Behavior*; 2007;37(3): 264-277.
5. Chiles JA, Strosahl KD, Roberts LW. Clinical manual for assessment and treatment of suicidal patients. American Psychiatric Publishing; 2018.
6. Liu RT, Bettis AH, Burke TA. Characterizing the phenomenology of passive suicidal ideation: A systematic review and meta-analysis of its prevalence, psychiatric comorbidity, correlates, and comparisons with active suicidal ideation. *Psychological medicine*; 2020;50(3): 367-383.
7. Chang NA, Jager-Hyman S, Brown GK, et al. Treating the suicidal patient. In: O'Connor RC, Pirkis J (ed.) The international handbook of suicide prevention. Blackwell: Wiley; 2016. p. 416-430.
8. Van Heeringen K. The neuroscience of suicidal behavior UK: Cambridge University Press; 2018.

9. Silverman MM. Challenges to classifying suicidal ideations, communications, and behaviours. In: O'Connor RC, Platt S, Gordon J (ed.) International handbook of suicide prevention: Research, policy and practice. Blackwell: Wiley; 2011. p. 9–25.
10. Bachmann S. Epidemiology of suicide and the psychiatric perspective. International journal of environmental research and public health; 2018;15(7).
11. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). İntihar. [Online] <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-Istatistikleri-2023>. [Accessed: 16th April 2023].
12. Durkheim E. İntihar. Pozitif Yayınları; 2015.
13. Pompili M, Murri MB, Patti S, et al. The communication of suicidal intentions: a meta-analysis. Psychological medicine; 2016;46(11):2239-2253.
14. Loa Knizek B, Hjelmeland H. A theoretical model for interpreting suicidal behaviour as communication. Theory & Psychology; 2007;17(5):697-720.
15. Davidson J, Mendis J, Stuck AR et al. Nurse suicide: Breaking the silence. Washington: National Academy of Medicine; 2018.
16. Oregon Alliance to Prevent Suicide. Youth suicide prevention and intervention communication plan hope, help and healing. [Online] <https://oregonalliancetopreventsucide.org/wp-content/uploads/2021/08/2019June18-V13finalCommunication-Plan.pdf> [Accessed: 25th April 2023].
17. Langford L, Litts D, Pearson JL. Using science to improve communications about suicide among military and veteran populations: Looking for a few good messages. American journal of public health; 2013;103(1):31-38.
18. Wasserman D, Thanh HTT, Minh DPT et al. Suicidal process, suicidal communication and psychosocial situation of young suicide attempters in a rural Vietnamese community. World Psychiatry; 2008;7(1):47.
19. De Leo D, Draper BM, Snowdon J et al. Contacts with health professionals before suicide: missed opportunities for prevention? Compr Psychiatry; 2013;54:1117-1123.
20. Stevens KP, Nies MA. Factors related to nurses' attitudes towards the suicidal patient: An integrative review. Clinical Research and Trials; 2018; 4(2):1-6.
21. Wang S, Ding X, Hu D et al. A qualitative study on nurses' reactions to inpatient suicide in a general hospital. International Journal of Nursing Sciences; 2016;3:354-361.
22. Tsai WP, Lin LY, Chang HC et al. The effects of the gatekeeper suicide-awareness program for nursing personnel. Perspect Psychiatr Care; 2011;47:117-125.
23. Adler A. Psikolojik aktivite İstanbul: Say Yayınları; 1997.
24. Eraslan AN, Aydın Görücü R, Öztürk M et al. Evaluation of sociodemographic characteristics and depression diagnosis of adolescents who had suicide attempt. The Journal of Tepecik Education and Research Hospital; 2021;31(3):322–332.
25. Polat S, Helvacı Çelik F, Köroğlu A et al. Bir Eğitim Hastanesine İntihar Girişimi ile Başvuran Olguların Değerlendirilmesi. Kocatepe Tıp Dergisi; 2016;17(1):18-23.
26. Şimşek N Karataş N. Nevşehir il merkezindeki lise öğrencilerinde intihar girişimi yaygınlığı ve ilişkili ailesel faktörlerin belirlenmesi. Aile ve Toplum; 2011;7(25):63-71.
27. Wasserman D, Hoven CW, Wasserman C et al. School-based suicide prevention programmes: the SEYLE cluster-randomised, controlled trial. Lancet; 2015;18:1536-1544.
28. Park HS, Schepp KG, Jang EH et al. Predictors of suicidal ideation among high school students by gender in South Korea. Journal of School Health; 2006;76(5):181-188.
29. Czyn EK, Liu Z, King CA. Social connectedness and one-year trajectories among suicidal adolescents following psychiatric hospitalization. J Clin Child Adolesc Psychol; 2012;41(2):214-226.

30. Lipschitz JM, Yen S, Weinstock LM et al. Adolescent and caregiver perception of family functioning: Relation to suicide ideation and attempts. *Psychiatry Research*; 2012;200(2-3): 400-403.
31. Cansız Kösesoy B, Şahin M. İntihar davranışında bulunan vakalarda sosyal hizmet müdahale geçmişi ve mevcut ihtiyaçlar. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*; 2022;(24):263-281.
32. World Health Organization (WHO). *World health statistics 2017: Monitoring health for the sdgs, sustainable development goals*. France: WHO, 2017.
33. David-Ferdon C, Crosby AE, Caine ED et al. CDC Grand Rounds: Preventing Suicide Through a Comprehensive Public Health Approach. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*; 2016;65:894–897.
34. Ayçin T. İntihar olgusu ve medya ilişkisi: Enes Kara intiharının haber siteleri üzerinden incelenmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*;2023;7(1):58-83.
35. Palabıyıköğlü R. İntihar davranışı ve kitle iletişim araçları. *Kriz Dergisi*; 1994;2(2): 227-284.
36. Gould MS. Suicide and the media. *Ann. N. Y. Acad. Sci*; 2001;932: 200–224.
37. Karaduman M, Acıyan EP. İntihar haberlerinde etik sorunlar: siyanürle intihar haberlerine ilişkin bir araştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*;2021;(36):521-544.
38. Özel EK, Deniz Ş. Türk medyasının intihar haberlerini sunumunda etik sorunlar: Cem Garipoğlu ve Mehmet Pişkin intiharları. *Bilig*; 2016;(77): 223-270.
39. Öztürk A, Akın S. Üniversite öğrencilerinin intihara ilişkin bilgi düzeyleri ve intihar eden kişilere yönelik damgalama tutumlarının değerlendirilmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*; 2018;9(2):96-104.
40. Mohatt NV, Singer JB, Evans AC Jr et al. A community's response to suicide through public art: stakeholder perspectives from the Finding the Light Within project. *Am J Community Psychol*;2013;52(1-2):197-209.
41. Carmona-Navarro M, Pichardo-Martínez M. Attitudes of nursing professionals towards suicidal behavior, influence of emotional intelligence. *Rev Lat Am Enfermagem*; 2012;20(6):1161-1168.
42. Sertaç Özkan D. İzmir acil sağlık ambulans hizmetleri çalışanlarının intihar olgularına yaklaşımları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi*, İzmir; 2016.
43. Karman P, Kool N, Poslawsky IE et al. Nurses' attitudes towards self-harm: A literature review. *J Psychiatr Ment Health Nurs*; 2015;22(1):65-75.
44. Kumar N, Rajendra R, Majgi SM et al. Attitudes of general hospital staff toward patients who self-harm in South India: A cross-sectional study. *Indian J Psychol Med*; 2016;38(6):547-552.